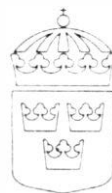


Motion till riksdagen

1989/90:Ju23

av Göthe Knutson (m)

med anledning av prop. 1989/90:85 om ny
summerisk process



Mot.
1989/90
Ju23-26

1. Betalningsförelägganden som grundas på myndighetsbeslut

Det finns anledning att i sammanhanget uppmärksamma en del metoder som används vid betalningsförelägganden, som uppkommit genom ett förvaltningsrättsligt beslut.

Beslut om teleräkningar överklagades tils nyligen hos kommunikationsdepartementet. Överprövningen har nu flyttats till televerkets generaldirektör. Denne har – precis som departementet – velat fjärma sig från befattningen med överprövningarna och därför utsett förre landshövdingen Ingvar Gullnäs att under hand, s.k. formlös handläggning, ge synpunkter till generaldirektören. Den klagande ges ingen möjlighet att bemöta vad Gullnäs anför.

Emellertid är hela överprövningen utan egentlig betydelse. Televerket avvaktar nämligen aldrig ett lagakraftvunnet beslut innan koncernens eget inkassoföretag lämnar in en ansökan om betalningsföreläggande. Den enskilde måste alltså parallellt föra ett mål i (hittills) tingsrätten om betalningsföreläggande och ett annat förvaltningsrättsligt om grunden för televerkets fordran. Som konsekvens sker numera praktiskt taget ingen sakprövning i televerket av sådant förvaltningsbesvär. Televerket har allt att vinna på att få sin abonnent "mör" genom att låta förvaltningsärendet dra ut på tiden. Konsekvensen blir att televerket missbrukar tingsrättens och i framtiden kronofogdemyndighetens resurser. Tingsrätten får göra den utredning och sakprövning som televerket rätteligen borde bekosta med egna medel och egen personal.

Den föreslagna lagen bör kompletteras med ett förbud att alls uppta en ansökan om betalningsföreläggande till prövning, innan förvaltningsrättsligt lagakraftvunnet beslut föreligger. I de undantagsfall lagen skall tillämpas innan slutligt beslut meddelats, och sådana situationer kan nog inte helt uteslutas, får myndigheten utfärda ett interimistiskt beslut som bifogas ansökan. Normalt kan och bör det slutliga beslutet avvaktas i betalningsförelägganden. Vid handräckning torde interimisbeslut finnas upprättade redan i dag, när de slutliga besluten dröjer.

2. Betalningsförelägganden från inkassoföretag

Televerkskoncernens inkassoföretag heter Sergel Inkasso, Beridarebangatan 1-3, Stockholm. (Lokalerna är väl kända. Det är KU:s gamla kansli vid Sergels Torg.) Det sitter en porttelefon utanför huset. Man kan endast göra besök genom att ropa i denna porttelefon, men motsvarande telefonapparat på den tionde våningen lämnas obemannad långa stunder. Företaget finner det inte onaturligt att låta besökare vänta på gatan lång tid, tills någon anställd finner för gott att svara. Brevlåda saknas.

Vid hissen en halvtrappa upp sitter en skylt som meddelar, att Sergel Inkasso har sitt kontor på plan 10. Hissen har endast kanappar för färd mellan två våningar: entrén och plan 9. Någon knapp för färd till plan 10 finns inte.

Nu kan ju en besökande till Sergel Inkasso åka hiss till plan 9, för att träffa någon som hjälper. Hissknappen till plan 9 är dock spärrad, om man inte känner till den hemliga koden till det kodlås som sitter i hissen.

Det finns också ett trapphus med en vanlig trappa. Till trapphuset kommer man via en inglasad dörr. Denna dörr är låst. En besökare kan alltså inte gå via trapporna till plan 10.

Sergel Inkasso anser det stå väl i överensstämmelse med reglerna om god inkassosed, att anhängiggöra ett betalningsföreläggande innan besvärspövröningen i myndigheten av ärendet i fråga avslutas med ett lagakraftvunnet förvaltningsbeslut. Televerket levererar över huvud inte sådant dataunderlag till Sergel Inkasso, att det därav framgår om det förvaltningsärende som givit upphov till kravet innefattar en pågående besvärspövröning, eller ens om det alls inkommit invändningar mot kravet i förvaltningsmässig form.

Sergel Inkasso är så konsekvent i sin inställning att försvåra all kontakt med teleabbonenterna/borgenärerna, att företaget heller inte lämnar ut utdrag enligt datalagen 10 §. I stället överlämnas sådana framställningar till televerket, för att detta skall lämna ut utdrag ur sina myndighetsregister. Sergel Inkasso kringgår därigenom sina skyldigheter enligt datalagen.

För att befordra respekten för datainspektionens regler om god inkassosed bör den nya lagen kompletteras med en föreskrift, om att betalningsförelägganden som inkommer från inkassoföretag skall avvisas om företaget inte berett ärendet på ett genomarbetat sätt. Ovanstående är exempel på oacceptabla oarter. Om en telekund inte bereds möjlighet att nå kontakt med Sergel Inkasso, blir konsekvensen ett okynnesutnyttjande av betalningsföreläggandeinstitutet och kronofogdemyndighetens resurser, genom att inkassoärendena inte klaras upp, redan innan det gått till betalningsföreläggande.

3. Betalningsförelägganden när inkassoföretaget saknar tillstånd

Sergel Inkasso saknar datainspektionens tillstånd att bedriva inkassoverksamhet och hävdar att sådant inte behövs, då televerket är enda kund. Men enligt televerkets styrelseprotokoll 1987-12-09 6 § punkt c anmäler föredraganden, att bolaget kommer att "sälja tjänster utanför televerkskoncernen", vilket kräver tillstånd. Strikt sett bedriver alltså televerkskoncernen i dag olaga inkassoverksamhet.

Därtill kommer att Sergel Inkasso synes tro, att inkassolagen inte gäller även om televerket vore enda kund. Det är fel. Lagen gäller fullt ut, men det behövs inget tillstånd.

Mot. 1989/90
Ju23

4. Skälighetsprövning

Till sist bör den föreslagna lagen trots allt tillåta att kronofogdemyndigheten gör en skälighetsprövning. När exempelvis, för att ta fall från verkligheten, televerkets generaldirektör personligen bifaller, att verket debiterar full flyttningsavgift för flyttning av en telefonanslutning mellan två befintliga jack vid intilliggande sjukhussängar på Karolinska sjukhusets medicinkliniks canceravdelning, är det exempel på ett förhållande, som kronofogdemyndigheten borde kunna få väga in. Det kan tänkas ske på så sätt att borgenären medsänder en kopia på en skrivelse från därvarande kurator, vari hon vädjar om något som liknar barmhärtighet från televerket mot de mycket sjuka patienterna. Allt borde dock inte få vara profit ens i televerket.

För sådana specialfall – skall vi kalla dem "djupt oetiska" betalningsförelägganden – bör dock någon beslutsmarginal finnas, exempelvis i 21 § i den föreslagna lagen.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs
att 21 § i den föreslagna lagen får följande formulering:

21 §

Ansökningen skall också avvisas i följande fall:

- om den avser en åtgärd som inte omfattas av denna lag,
- om ansökan ingår i en myndighets ärende, där varken slutligt beslut i ärendet, eller interimistiskt beslut om att inlämna ansökan föreligger,
- om ansökan inlämnas av ett inkassoföretag, som inte berett svaranden möjlighet att kommunicera i ärendet enligt reglerna om god inkassosed,
- om ansökan inlämnats av ett inkassoföretag, vars verksamhet står i strid med inkassolagen (1974:182),
- om ansökan om oskälig eller annars framstår som djupt oetisk, eller
- om det finns något annat hinder mot att ansökningen tas upp.

Stockholm den 20 mars 1990

Göthe Knutson (m)